

3.2.3 Suradnja s lokalnom zajednicom

Lokalna zajednica

Budući da su najizrazitije vrijednosti zaštićenog područja nastale zahvaljujući tisućljetnoj kontinuiranoj naseljenosti ljudima, suvremeno stanovništvo koje prebiva ili privređuje na području Parka prirode jedna je od njegovih najvećih dragocjenosti. Još uvijek očuvanim tradicionalnim oblikom ruralnoga života i načina privređivanja, kojeg karakterizira ekstenzivno korištenje poljoprivrednih površina i šuma, stanovnici doprinose bioraznolikosti ovog područja, a male poljoprivredne parcele podržavaju izrazitu mozaičnost krajobraza. Očuvanjem vjerskih običaja, koji pripadaju dvama obredima Katoličke crkve, rimokatoličkom i grkokatoličkom, kao i njegovanjem dvaju različitih kulturnih tradicija, stanovnici pridonose kulturnome identitetu prostora kojeg karakterizira raznolikost i bogatstvo.

U upravljanju područjem neophodno je surađivati s lokalnom zajednicom i podržavati njezin razvoj na načine koji doprinose očuvanju prirodnih i kulturnih vrijednosti područja. Da bi se održala i/ili ostvarila takva uspješna suradnja planirane su aktivnosti poput razvijanja i provođenja programa informiranja lokalne zajednice o aktivnostima koje provodi Park prirode (CA1) kao i uključivanje Ustanove se u rad Žumberačkog narodnog sabora (CA3).

Veliki poljoprivredni potencijal područja i u budućnosti bi, kao što je to bilo i tijekom povijesti, mogao predstavljati značajan izvor prihoda za lokalnu zajednicu, a iskorištavanjem kojeg bi se ujedno doprinijelo očuvanju mnogih značajnih polu-prirodnih staništa. Međutim, bogati resursi područja trenutačno nisu iskorišteni niti u ratarstvu niti u stočarstvu. Stoga su planirane aktivnosti razvoja i provođenja programa informiranja o korištenju Mjera iz Programa ruralnog razvoja (CA2) te razvoj suradnje s lokalnim akcijskim grupama aktivnim na području Parka prirode (CA4). Uz poljoprivredne bi djelatnosti trebalo vezati i razvoj prerade poljoprivrednih proizvoda čiju je kvalitetu moguće uvećati ustanovljavanjem i promocijom markice kvalitete ili zemljopisnog porijekla. Kao odgovor na ovo planirana je aktivnost izrade studije o „Markici lokalnog proizvoda“ te, ukoliko se pokaže prikladnim, razvoj i promocija takve markice (CB4).

Sustavan razvoj turizma trebalo bi temeljiti na što intenzivnijem uključivanju lokalnog stanovništva posebno zbog činjenice da je ruralni turizam, zbog minimalnih štetnih, a velikih pozitivnih utjecaja na područje, prepoznat kao jedan od njegovih najpoželjnijih oblika. Za kvalitetno odvijanje ruralnog turizma nužno je zadržati prirodni i kulturni identitet područja, kojeg je dosadašnjim načinima života i gospodarenja stvorilo lokalno stanovništvo. U tu svrhu planirana je aktivnost osmišljavanja i provedbe edukacije lokalnih vodiča te njihovog uključivanja u turističku ponudu Parka prirode (CB6).

Radi poticanja kako gospodarske djelatnosti lokalnog stanovništva, tako i njihovog aktivnijeg doprinosa razvoju turizma i turistima atraktivne ponude lokalnih proizvoda, a čija je ponuda definitivno nedostatna, planirane su aktivnosti podržavanja i poticanja lokalnog stanovništva u daljnjem razvoju ponude lokalnih proizvoda i usluga s područja Parka prirode (CB1), aktivno promoviranje lokalnih proizvoda i usluga u publikacijama Parka prirode i predstavljanju Parka prirode u ostalim medijima (CB2), te izraditi i davanje na uporabu unificiranog oblika štandova za prodaju lokalnih proizvoda na kućnom pragu (CB3).

Također, sve više jača znanje i svijest ljudi da bioraznolikost i usluge ekosustava imaju gospodarsku vrijednost i da postoji potencijal za razvoj čitavog niza tzv. pro-biodiversity poslova (poslova koji koriste prirodne resurse a ujedno doprinose očuvanju biološke raznolikosti), a time i gospodarskog razvoja koji uvažava temeljne vrijednosti područja, koje su istovremeno i njegovi najveći resursi. Stoga je planirano kartiranje usluga ekosustava i mogućnosti ulaganja u djelatnosti s pozitivnim utjecajem na bioraznolikost (CB5) jer tu postoji potencijal za uključivanjem lokalnog stanovništva u poslove koji bi im generirali dodatne prihode te bili poticaj za ostanak na području Parka prirode.

Povijesne okolnosti i ekonomska nerazvijenost područja, uzrokovali su izrazito velik odljev stanovništva u zadnjih stotinjak godina. Trenutnu situaciju obilježava nedostatak radno sposobnog i obrazovanog stanovništva, dok je prosječna starost stalno naseljenih stanovnika izrazito visoka, posebice u žumberačkome dijelu Parka prirode. Odlazak stanovnika proporcionalno je pratilo i opadanje društvene infrastrukture; broj škola, domova zdravlja, kulturnih i sportskih sadržaja na području Parka prirode danas je zanemariv. Komunalna infrastruktura je ili stara i neadekvatna (električna mreža) ili uopće ne postoji (sustav odvodnje voda). Biježi se porast aktivnosti države i lokalne samouprave na poboljšanju komunalne infrastrukture (ceste, voda, smeće i sl.), a time i kvalitete života stanovnika.

Depopulacija područja glavna je prijetnja očuvanju krajobraza, bioraznolikosti, kulturnog nasljeđa i tradicije. Malobrojno lokalno stanovništvo koje je još stalno naseljeno u Parku prirode uglavnom smatra da je prednost ovog područja u čistom zraku i vodi, sačuvanoj prirodi i mirnom životu, a mogućnosti za svoj napredak vidi u razvoju turizma i ekološke poljoprivrede.

Prekomjerno intenziviranje poljoprivrednih aktivnosti u budućnosti bi moglo nanijeti štetu prirodnim vrijednostima područja. Pod tim se prvenstveno podrazumijeva eventualna pojava okrupnjivanja poljoprivrednih posjeda zbog veće isplativosti (čije je provođenje još uvijek otežano zbog neriješenih vlasničkih odnosa), intenzivan uzgoj pojedinih ratarskih kultura te razvitak intenzivnog stočarenja. Povećano korištenje pesticida i sadnja alohtonih vrsta imaju negativan utjecaj na očuvanje bioraznolikosti. Neodrživo korištenje prirodnih resursa, poput iskorištavanja kamenoloma, predstavlja prijetnju skladnoj krajobraznoj slici područja.

Članovi lokalne zajednice koji samo povremeno obitavaju na području Parka prirode su korisnici nasljednih dobara i vlasnici kuća za odmor. Načini na koji oni koriste prirodne resurse (sakupljanje samoniklog bilja, glijva i sl.) ili doprinose njihovom očuvanju (održavanje voćnjaka, vinograda, okućnica i sl.) ograničeni su i nemaju značajnijih utjecaja na ukupne vrijednosti. Međutim, izrazito negativnu pojavu, s velikim štetnim posljedicama po kulturni krajobraz, predstavlja gradnja cijelih vikend naselja ili pojedinih stambenih objekata izvan građevinskih područja. Dojave o "divljoj gradnji" i ostalim nedopuštenim aktivnostima na području Parka prirode stižu uglavnom putem telefonskih poziva lokalnih stanovnika.

Potpuni izostanak urbanizacije te visok stupanj očuvanosti ruralnoga krajobraza kao i bioraznolikosti, najveće su vrijednosti Žumberka i Samoborskoga gorja. Razumno korištenje ovih vrijednosti, koje ne ugrožava njihove temeljne značajke, već ih uvažava kao komparativnu prednost pred mnoštvom područja koja su takve značajke izgubila, trebalo bi predstavljati temelj za planiranje budućeg gospodarskog razvoja.

Proglašenjem Žumberka i Samoborskoga gorja parkom prirode porastao je interes javnosti za posjećivanjem područja, što pruža velike mogućnosti za razvoj turizma kao jedne od dominantnih gospodarskih djelatnosti. Najprikladniji oblici turizma su ruralni i ekoturizam, jer se promišljenim ulaganjem u razvoj upravo ovih vrsta aktivnosti može pridonijeti očuvanju bitnih značajki područja. Kreiranje niza malih turističkih odredišta povoljnije

je za očuvanje krajobrazne raznolikosti od razvoja velikih turističkih centara. Postojeću atraktivnost područja moguće je zadržati uz očuvanje tradicionalnog izgleda sela. Turistička infrastruktura Javne ustanove (eko-centri, pješačke staze, biciklističke i poučne), kao i oblici turizma koje se njome nastoji razvijati, lokalnome stanovništvu mogu poslužiti kao model za privlačenje ekološki senzibiliziranih posjetitelja. Razvoj takve turističke ponude, koja ruralni karakter područja cijeni kao njegovu najveću vrijednost, dugoročno bi trebao osigurati očuvanje identiteta koji čini posebnost prostora i njegovih stanovnika.

Glavne gospodarske aktivnosti i tokovi

Suvremenu gospodarsku sliku Parka prirode karakterizira oskudan broj djelatnosti i u najvećem broju slučajeva njihov slabi intenzitet. Jedina sustavno razvijena gospodarska djelatnost, kojom na vlastitom ili zakupljenom zemljištu, upravlja država je šumarstvo, no intenzitet ove djelatnosti je u opadanju zbog nezadovoljavajućeg profita koji se njome ostvaruje. Privatno poduzetništvo ograničeno je na rijetke i izolirane slučajeve što je posljedica malobrojnosti stanovništva, njegove dobne i obrazovne strukture, ali podjednako i odsustva dugoročne i učinkovite demografske i gospodarske strategije tijela državne uprave i lokalnih administracija. Najveći broj privatnih poduzeća i obrta pripada kategoriji malih privrednih subjekata, dok srednje velika poduzeća predstavljaju iznimke. Gospodarske djelatnosti kojima se bave privatni poduzetnici vezane su uglavnom uz uzgoj sjemenskog krumpira, mljekarstvo, stočarstvo, sakupljanje ljekovitog bilja, voćarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo te uzgoj ribe. Slaba isplativost i prevladavajući uvjeti tržišne prakse uzrokuju opadanje nekih od postojećih djelatnosti poput uzgoja stoke, mljekarstva, pčelarstva i sakupljanja ljekovitog bilja. Djelatnosti koje pokazuju znakove razvoja i čije je obavljanje u porastu su uzgoj sjemenskog krumpira, voćarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo. Za uzgoj ribe, koji je prepoznat kao profitabilna djelatnost, ali na užtrb krajobraza i okoliša, nema dovoljno podataka, ali se pretpostavlja da stagnira.

Slab intenzitet obrtničkih aktivnosti, kao i zanemariv financijski prihod koji se njima ostvaruje, rezultat je ranije navedenih problema koji utječu na ukupnu gospodarsku sliku područja, kao i nepostojanja tradicije obrtništva u najvećem dijelu Parka prirode. Trenutačne aktivnosti odnose se na ugostiteljstvo, trgovine, graditeljstvo, preradu drva i javni prijevoz. Broj trgovina i korisnika javnog prijevoza smanjuje se zbog smanjenja broja stanovnika.

Sve do nedavna, područje Parka prirode karakterizirao je potpuni izostanak industrije. Manji industrijski pogoni danas su smješteni u zapadnom dijelu Žumberka, u mjestu Radatovići.

Uslijed porasta interesa za posjećivanjem područja u zadnje vrijeme započinje razvoj turizma kao nove gospodarske djelatnosti. Opseg proizvoda i usluga namijenjenih turističkome tržištu prilično je skroman, a njihovim se razvojem, u najvećem broju slučajeva, bave poduzetnici pristigli izvan područja Parka prirode. Broj lokalnih stanovnika uključenih u turističke aktivnosti iznimno je malen, a njihova motivacija češće potiče iz potrebe za dodatnom zaradom nego li iz interesa za razvojem ove vrste gospodarske djelatnosti.

Tablica 5. Suradnja s lokalnom zajednicom i dionicima područja - ciljevi i aktivnosti

AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATORI AKTIVNOSTI	P	PERIOD PROVOĐENJA PLANA (2017. - 2026.)										SUR.	
				2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.		
TEMA C Suradnja s lokalnom zajednicom i dionicima područja															
CILJ		INDIKATORI USPJEŠNOSTI													
Poboljšana suradnja s lokalnom zajednicom i podržavanje njezinog razvoja na načine koji doprinose očuvanju prirodnih i kulturnih vrijednosti područja.		Intenzivirana je suradnja Javne ustanove i lokalne zajednice kojom se pruža više mogućnosti lokalnoj zajednici da doprinese očuvanju kulturnih i prirodnih vrijednosti područja.													
CA Suradnja s lokalnom zajednicom															
Razviti i provoditi program informiranja lokalne zajednice o aktivnostima koje provodi Park prirode.	CA1	Redovite objave na oglasnim pločama u selima. Broj prezentacija u selima. Rezultati provedenih anketa.	1												JU, S

Razviti i provoditi program informiranja o korištenju Mjera iz Programa ruralnog razvoja.	CA2	Redovite objave na oglasnim pločama u selima. Broj održanih prezentacija u selima. Broj individualnih konzultacija.	1														JU, SS, APPRRR, S
Uključiti se u rad Žumberačkog narodnog sabora.	CA3	Broj aktivnosti Žumberačkog narodnog sabora u kojima je sudjelovala JU.	1														JU, S
Razviti suradnju s lokalnim akcijskim grupama aktivnim na području Parka prirode.	CA4	Broj zajedničkih sastanaka.	1														JU, LAG
Podizati svijest dionika o potrebi zaštite geološke i geomorfološke baštine (izdanaka stijena, nalazišta fosila, geoloških struktura i dr.) kao neobnovljive prirodne baštine te o problematici otpada u speleološkim objektima.	CA5	Broj proizvedenih edukativnih materijala. Broj održanih tribina, sastanaka i radionica.	3														JU, M, G, O, S
Razvoj i promocija lokalnih proizvoda i usluga																	
Podržavati i poticati lokalno stanovništvo u daljnjem razvoju ponude lokalnih proizvoda i usluga s područja Parka prirode.	CA6	Broj lokalnih proizvoda i prodajnih mjesta u ponudi.	2														JU, S, PP

Aktivno promovirati lokalne proizvode i usluge u publikacijama Parka prirode i predstavljanju Parka prirode u ostalim medijima.	CA7	Broj priloga u publikacijama Parka prirode i ostalim medijima, u kojima je predstavljena lokalna ponuda.	2														JU, S, M
Izraditi i dati na uporabu unificirani oblik štandova za prodaju lokalnih proizvoda na kućnom pragu.	CA8	Broj korištenih štandova.	2														JU, S, G, O, TZ
Izraditi studiju o „Markici lokalnog proizvoda“ te, ukoliko se pokaže prikladnim, razviti i promovirati takvu markicu.	CA9	Izrađena je studija. Razvijena je „Markica lokalnog proizvoda“ i primjenjuje se.	2														JU, S, PP
Provesti kartiranje usluga ekosustava i mogućnosti ulaganja u djelatnosti s pozitivnim utjecajem na bioraznolikost.	CA10	Karta je izrađena i dostupna.	2														JU, VS, PP
Osmisliti i provesti edukaciju lokalnih vodiča te ih uključiti u ponudu Parka prirode.	CA11	Broj educiranih vodiča, broj vodstava.	1														JU, PP, S

3.2.4 Upravljanje posjećivanjem i promocija vrijednosti Parka prirode

Park prirode uz veliku raznolikost i kakvoću krajobraza, staništa i kulturnih obilježja, posjetiteljima nudi, u ovoj regiji jedinstvene mogućnosti doživljavanja prirodne i kulturne baštine.

Analiza koja bi odredila broj, značajke, interese i strukturu posjetitelja Parka prirode za sada još nije provedena. Okvirne procjene upućuju na stalni porast broja posjetitelja što se posebno odnosi na posjetitelje koji se bave sportom i rekreacijom te inozemne posjetitelje. Međutim potrebno je sustavno istražiti i pratiti broj posjetitelja, njihovo zadovoljstvo i potrebe te, utjecaj na prirodne i kulturne vrijednosti (DA2).

Radi smještaja Parka prirode u blizini nekoliko većih gradskih naselja i glavnih prometnica te povećanja broja domaćih i inozemnih posjetitelja, treba uzeti u obzir porast broja ljudi koji žele boraviti na ovom području i uživati u njemu. Porast broja posjetitelja i razvoj turizma može imati pozitivan i negativan utjecaj na Park prirode i njegov okoliš. Turizam se može iskoristiti kako bi se povećala svijest o prirodi, okolišu te nužnosti očuvanja tradicionalnih vrijednosti. Također može doprinijeti lokalnoj privredi. Ukoliko se ispravno usmjerava, porast turističkih aktivnosti ne bi trebao štetno utjecati na okoliš već doprinijeti njegovom očuvanju i to kroz porast novčanih sredstava dostupnih Javnoj ustanovi i lokalnoj zajednici, kojima je konačni interes očuvati i zaštititi prirodnu i kulturnu baštinu. No, kao što je poznato iz raznih primjera, bez pažljivog upravljanja turizam može imati štetne utjecaje na okoliš. Problemi poput zagađenja, nekontroliranog bacanja otpada, vandalizma, degradacije staništa, prekomjernog sakupljanja biljaka i gljiva, uznemiravanja životinja, prekomjernog opterećivanja infrastrukture, učestalog ometanja privatnih posjeda i stanovnika te slično, potencijalne su posljedice nekontroliranih aktivnosti posjetitelja. Upravo iz tog razloga planira se izrada cjelovitog Akcijskog plan upravljanja posjetiteljima (DA1).

Prilikom upravljanja posjetiteljima također treba voditi računa da se razviju sadržaji u različitim dijelovima Parka prirode, kao i sadržaji za različite skupine posjetitelja, kao bi se omogućila disperzija posjetitelja i spriječio povećani pritisak na pojedine dijelove. Kao odgovor na ove potrebe planirane su aktivnosti poput održavanja i unapređenja sustava signalizacije za posjetitelje s osobitim naglaskom na prihvatljive načine kretanja (DA3), a osobito osiguravanjem jasnih znakova o pravima pristupa u problematičnim područjima (DA4) radi izbjegavanja ometanja privatnog vlasništva. Potrebno je i nadograditi dosadašnji sustav biciklističkih staza novim trasama i biciklističkom infrastrukturom (DB2), te razviti i unaprijediti proizvode i usluge za posjetitelje u ponudi Parka prirode (DB3).

Povećanje broja posjetitelja povezano je s porastom dostupnih interpretacijskih materijala (navedeno u evidenciji posjetitelja koja se vodi u objektima Javne ustanove), što upućuje na to da postoje posjetitelji koji, osim opuštanja, žele i učiti o prirodnim vrijednostima Parka prirode. Takvi posjetitelji su najčešće obitelji, školske grupe, umirovljenici i izletnici. Kako bi se zadovoljile potrebe ove skupine posjetitelja uz održavanje postojećih u planu je i podizanje novih poučnih staza (DB4). Radi jačanje turističke ponude planira se osmisliti i projekt razvoja područja oko Planinarskog doma Žitnica u centar adrenalinskih sportova (DB5). Uz nastavak provođenja dosadašnjih manifestacija također je potrebno osmisliti nove (DB6), te time osigurati posjećivanje u razdobljima godine kada na području Parka prirode nedostaje drugih događanja.

Osim sadržaja koje za posjetitelje razvija Javna ustanova, važno je u turističku ponudu uključiti i lokalno stanovništvo. Kao odgovor na nedostatak takve ponude i/ili njezine nedostatne promocije, u planu je razvoj mreže staza i putova koje promoviraju lokalne usluge, proizvode i atrakcije (DB1).

Park prirode će nastojati suzbijati sve aktivnosti za koje se smatra da su suprotne ciljevima očuvanja ovog područja. Prije svega je važno da turističke i rekreacijske aktivnosti u Parku prirode ne predstavljaju prijetnju osnovnim vrijednostima Parka prirode, već se, gdje god je to moguće, zasnivaju na eko-turizmu, edukaciji i avanturizmu, imajući pritom na umu interese i potrebe lokalne zajednice i zaštitu ovog područja kao javnog dobra.

Idealni posjetitelji ponašati će se u skladu sa načelima zaštite i očuvanja vrijednosti Parka prirode, boraviti će u Parku prirode više dana, neovisno o sezoni, te koliko god je moguće koristiti ponuđene lokalne proizvode i usluge.

Tablica 6. Upravljanje posjećivanjem i promocija vrijednosti Parka prirode - ciljevi i aktivnosti

AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATORI AKTIVNOSTI	P	PERIOD PROVOĐENJA PLANA (2017. - 2026.)										SUR.
				2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	
TEMA D Upravljanje posjećivanjem i promocija vrijednosti Parka prirode														
CILJ		INDIKATORI USPJEŠNOSTI												
Omogućiti uravnotežen pristup i uživanje u kulturnim i prirodnim vrijednostima te lokalnim proizvodima i uslugama, a pri tom izbjeći nepovoljne utjecaje na područje Parka prirode.		Broj posjetitelja i njihovo zadovoljstvo raste bez negativnog utjecaja na vrijednosti Parka prirode.												
DA Upravljanje posjetiteljima														
Izraditi cjeloviti Akcijski plan upravljanja posjetiteljima.	DA1	Plan je izrađen, odobren i provodi se.	1											JU, VS, PP
Istražiti i pratiti broj posjetitelja, njihovo zadovoljstvo i potrebe te, utjecaj na prirodne i kulturne vrijednosti.	DA2	Provodi se istraživanje i praćenje.	1											JU, PP
Održavati i unaprijediti sustav signalizacije za posjetitelje s osobitim naglaskom na prihvatljive načine kretanja.	DA3	Postojeća signalizacija se održava. Broj postavljenih elemenata nove signalizacije.	1											JU, PP

Informirati posjetitelje da ne ometaju privatno vlasništvo osiguravanjem jasnih znakova o pravima pristupa u problematičnim područjima.	DA4	Stanovnici Parka prirode imaju manje pritužbi. Rezultati anketa.	3															JU, S
Uspostaviti kontrolirano posjećivanje agencija i reguliranje njihovih djelatnosti putem koncesijskih odobrenja.	DA5	Broj izdanih koncesijskih odobrenja.	2															JU,TZ, TA
DB Poboljšanje iskustava, proizvoda i usluga dostupnih posjetiteljima																		
Razvijati mrežu staza i putova koje promoviraju lokalne usluge, proizvode i atrakcije.	DB1	Razvijene su i upotrebljavaju se najmanje dvije nove staze.	2															JU, S, TZ, G, O, PP
Nadograditi dosadašnji sustav biciklističkih staza novim trasama i biciklističkom infrastrukturom.	DB2	Sustav biciklističkih staza je unaprijeđen sadržajno, brojem te ukupnom duljinom staza.	2															JU
Razviti i unaprijediti proizvode i usluge za posjetitelje u ponudi Parka prirode.	DB3	Razvijen je ili unaprijeđen bar jedan proizvod ili usluga godišnje.	1															JU
Održavati postojeće i podići minimalno dvije nove poučne staze.	DB4	Postojeće poučne staze se održavaju te su postavljene dvije nove poučne staze.	1															JU

Osmisliti projekt razvoja područja oko Planinarskog doma Žitnica u centar adrenalinskih sportova.	DB5	Projekt je osmišljen i pripremljen za prijavu na prikladan EU natječaj.	3												JU, VS, G, TZ, PP
Provoditi dosadašnje manifestacije i osmisliti te provesti minimalno još dvije nove.	DB6	Provode se postojeće i dvije nove manifestacije.	1												JU

3.2.5 Edukacija i interpretacija vrijednosti Parka prirode

Proglašenjem Žumberka i Samoborskog gorja Parkom prirode te osnivanjem Javne ustanove, osigurani su preduvjeti za razvoj sustava edukacije o zaštićenom području i interpretacije njegovih vrijednosti. Kroz dosadašnji rad Ustanove sustav je razvijen i organiziran, ali i dalje postoji potreba za njegovim kontinuiranim održavanjem i unapređivanjem jer je razumijevanje vrijednosti zaštićenog područja temeljna pretpostavka za njihovu učinkovitu zaštitu. Provođenjem aktivnosti edukacije, interpretacije i promocije (EA) osigurava se kontinuirana edukacija svih dionika u prostoru o važnosti zaštite Parka prirode i prirode općenito, te pozitivno utječe na njihovo direktno i indirektno sudjelovanje u njenoj zaštiti.

U dosadašnjim edukativnim i interpretativnim aktivnostima Javne ustanove izrazita pažnja bila je, a biti će i u budućnosti usmjerena ka programima namijenjenim djeci različitih uzrasta te posebno djeci koja žive na zaštićenom području. Uspješnost rada na zaštiti i očuvanju Parka prirode umnogome ovisi o budućim stavovima i aktivnostima ovog dijela populacije koji će uskoro oblikovati njegovu svakodnevnicu. Kroz nastavak provedbe te unapređenje postojećih edukativnih programa (EA1) osigurat će se odgovarajuća edukacija o važnosti zaštite prirode i važnosti Parka prirode novim generacijama djece.

Zaštićena područja, zbog svoje neponovljive vrijednosti, često su predmet interesa najšire javnosti. Redovita prisutnost u tiskanim i elektronskim medijima kao što su novine i časopisi, radijske i televizijske emisije, te internet, kao i periodične prezentacije i predavanja morali bi osigurati edukaciju opće javnosti o ključnim značajkama Parka prirode. Kao odgovor na tu potrebu planiraju se aktivnosti održavanja prezentacija i predavanja, objavljivanje priloga u medijima, tiskanje edukativnih materijala, te provođenja kampanja za promociju posebnih obilježja Parka prirode (EA4, EA8, EA9, EA10, EA 14).

Primjeren razvoj ukupnog sustava edukacije i interpretacije nužno je temeljiti na prepoznavanju različitih skupina njegovih korisnika kao i na uvažavanju njihovih potreba. Omogućavanje osobnog doživljaja, te stvaranje emocionalnog odnosa posjetitelja prema području u cjelini, kao i prema pojedinim njegovim fenomenima, neke su od izrazitih prednosti provođenja interpretacije u zaštićenom području. Budući da su inicijalni motivi i interesi različitih skupina posjetitelja za dolazak na područje Parka prirode vrlo raznovrsni, potrebno je kreirati različite edukativne i interpretativne sadržaje. Kao odgovor na ove potrebe planira se osmišljavanje i provođenje aktivnosti prilagođenih različitim skupinama posjetitelja (EA2, EA3), izrada interpretacijske infrastrukture kao što su izložbe (EA12), te suradnja s grupama i organizacijama koje održavaju edukacijske aktivnosti na području Parka prirode (EA5).

Razvoj primjerene infrastrukture preduvjet je učinkovite edukacije i interpretacije u zaštićenom području. Upravo je nedostatak objekata koji bi mogli prihvatiti i smjestiti više desetaka djece istovremeno, jedan od razloga što na području Parka prirode još ne postoji višednevni program "Škole u prirodi" za učenike osnovnih škola, iako za takav program postoji velik interes učitelja, pogotovo s područja Zagreba i Zagrebačke županije. Ovaj nedostatak bit će riješen kroz realizaciju projekta izgradnje novog posjetiteljskog centra u Sošicama (EA7) koji će imati odgovarajuće smještajne kapacitete te će do završetka izgradnje objekta biti osmišljen program za školu u prirodi (EA11) koji će omogućiti da se s djecom i mladima teme zaštite prirode obrade dublje i kvalitetnije nego je to moguće kroz jednodnevne edukativne programe.

Kvalitetno provođenje edukativnih aktivnosti zahtjeva i odgovarajuće ljudske kapacitete. Obzirom na postojeće druge aktivnosti i obaveze, Ustanova nije u mogućnosti s postojećim brojem zaposlenika samostalno odraditi edukativne i interpretativne programe, te je stoga provodila i u budućnosti nastavlja s provođenjem aktivnosti educiranja volontera i vanjskih suradnika vodiča i edukatora (EA13). Izradit će se i priručnik za provođenje edukacijsko – interpretacijskih aktivnosti u prirodi (EA6) koji će unaprijediti kvalitetu radu kako zaposlenika, tako i volontera i vanjskih suradnika prilikom provođenja takvih aktivnosti.

Što se dosadašnjeg rada na području edukacije i interpretacije tiče, Ustanova već 13 godina u svojim eko-centrima i na poučnim stazama uz eko-centre provodi jednodnevni edukativni program "Mladi čuvar prirode" namijenjen djeci predškolskog uzrasta te učenicima osnovnih škola. U sklopu oba eko-centra (Slani Dol i Budinjak) bile su postavljene poučne izložbe s tematikom vezanom uz prirodne i kulturne specifičnosti kraja. Izložbe su privremeno uklonjene, zbog rekonstrukcije i proširenja eko – centra Budinjak u sklopu NIP – projekta i uređenja uredskog prostora Javne ustanove u Slanom Dolu. Planirane su aktivnosti za postavljanje novih izložbenih prostora (Projekt rekonstrukcije kneževskog tumula 139. u Budinjaku) te će nakon dovršenja biti na raspolaganju posjetiteljima. Kako se velik dio programa odvija na otvorenom, sezona posjeta ograničena je na proljetne, ljetne i jesenske mjesece i ovisi o vremenskim prilikama. Različite aktivnosti u kojima djeca sudjeluju osmišljene su u skladu s nastavnim programom i prilagođene dječjem uzrastu. U edukativnom programu "Mladi čuvar prirode" do sada je sudjelovalo oko 18 000 djece predškolske i školske dobi te su mu učitelji kroz ispunjavanje anketnih listića dodijelili uglavnom izvrsne ocjene.

U 2016. godini je u okviru jednodavnog edukativnog programa osmišljena i nova radionica „Vrtlari bez granica“, vezana uz tradicionalno bavljenje poljoprivredom u Parku prirode te je testirana na grupama učenika lokalnih osnovnih škola s kojima Javna ustanova ima dugogodišnju uspješnu suradnju. Komentari nastavnika i učenika o ovoj radionici bili su pozitivni te nastavnici smatraju da je radionica primjerena dobi učenika i u skladu s nastavnim programom.

U sklopu edukativnih aktivnosti provode se različite kampanje, primjerice: "tjeralice" za ugroženim, zaštićenim i/ili rijetkim vrstama, akcije čišćenja divljih odlagališta otpada u suradnji s lokalnim stanovništvom i ekološkim udrugama, aktivnosti vezane uz očuvanje tradicionalnih aktivnosti, prikupljanje pritužbi ili opažanja sumnjivih radnji na području Parka prirode i slično. U tu svrhu tiskaju se i različiti promidžbeni materijali.

Do sada je Park prirode sudjelovao u petnaestak akcija čišćenja divljih odlagališta otpada. U vremenu dok se obavezni vojni rok mogao se služiti u Javnoj ustanovi trideset je ročnika odslužilo svoj vojni rok te je sudjelovalo u gore navedenim aktivnostima. Njihovu aktivnost će se nadomjestiti provedbom volonterskih programa.

Eko-kamp "Čuvam svoje gorje", namijenjen osnovnoškolcima koji žive na području Parka prirode, redovno se održava od 2003. godine, a od 2004. godine u prostorima Eko-centra Budinjak. Ovaj višednevni program ima za cilj upoznati i zbližiti djecu koja žive u različitim dijelovima zaštićenog područja, kako međusobno, tako i sa osobitostima kraja u kojemu žive. Kroz niz poučnih radionica i aktivnosti tijekom trajanja kampa, učenici samostalno istražuju i otkrivaju prirodne fenomene i kulturnu baštinu kraja te se pri tom susreću i s modernom tehnologijom i njima do tada nepoznatim metodama rada. Kako su smještajni kapaciteti Eko-centra Budinjak ograničeni, svake godine na kampu sudjeluje maksimalno deset učenika.

Tablica 7. Edukacija i interpretacija vrijednosti Parka prirode - ciljevi i aktivnosti

AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATORI AKTIVNOSTI	P	PERIOD PROVOĐENJA PLANA (2017. - 2026.)										SUR.
				2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	
TEMA E 5. Edukacija i interpretacija vrijednosti Parka prirode														
CILJ		INDIKATORI USPJEŠNOSTI												
Promovirati potrebitost očuvanja vrijednosti Parka prirode kroz ponudu niza poticajnih i informativnih edukacijskih i interpretacijskih programa i materijala za posjetitelje i stanovnike Parka prirode.		Povratne informacije anketiranih polaznika programa upućuju na pozitivna iskustva s programa te su rezultirala promjenom njihovih stavova i ponašanja.												
EA Edukacija, interpretacija i promocija														
Nastaviti s provođenjem programa Mladi čuvar prirode te ga dodatno razvijati za djecu svih uzrasta.	EA1	Broj održanih edukacijskih aktivnosti. Broj novih sadržaja. Broj djece koja sudjeluju u programu.	1										JU, Š, VRT	
Nastaviti s provođenjem te dodatno razviti program aktivnosti za različite skupine posjetitelja.	EA2	Broj novih aktivnosti. Broj posjetitelja koji sudjeluju u programu.	1										JU, PP	

Razvijati i provoditi interpretacijske programe za različite skupine posjetitelja – ture, radionice, događanja.	EA3	Broj održanih interpretacijskih progama. Broj posjetitelja koji sudjeluju u programu.	1													JU, PP
Različitim interesnim skupinama prezentirati važnost Parka prirode i njegove vrijednosti.	EA4	Broj održanih prezentacija.	3													JU
Suradivati s grupama i organizacijama koje održavaju edukacijske aktivnosti na području Parka prirode.	EA5	Broj održanih edukacijskih aktivnosti u suradnji s ostalim grupama i organizacijama.	3													JU, VS, NGO, Š
Izraditi priručnike za provođenje edukacijsko-interpretacijskih aktivnosti u prirodi.	EA6	Priručnici su izrađeni i dostupni korisnicima.	2													JU, PP
Izgraditi i opremiti eko-centar Sošice.	EA7	Eko-centar Sošice je izgrađen, opremljen i otvoren.	1													JU, O, PP, NGO
Organizirati najmanje 3 kampanje za promociju posebnih obilježja Parka prirode.	EA8	Broj održanih kampanja.	2													JU
Nastaviti promovirati vrijednosti, atrakcije i sadržaje Parka prirode u medijima.	EA9	Broj objavljenih priloga.	1													JU, M
Izdavati stručne i znanstvene publikacije o rezultatima provedenih istraživanja na području Parka prirode.	EA10	Broj izdanih publikacija.	2													JU

Razviti program višednevne škole u prirodi.	EA11	Program je razvijen. Provodi se nakon otvorenja eko-centra Sošice.	2															JU, VS, Š, VRT
Osmisliti i realizirati izložbeno interpretativni postav u eko-centru Budinjak.	EA12	Uređen izložbeno interpretativni postav u eko-centru Budinjak.	2															JU, VS
Kontinuirano educirati volontere i vanjske suradnike edukatore i vodiče.	EA13	Broj osoba koje su prošle edukaciju. Broj osoba koje su po završetku edukacije odradili volonterski program ili radili kao edukatori-vodiči.	1															JU, PP
Educirati javnost kao i korisnike prostora o načinima korištenja zemljišta u skladu s očuvanjem značajki krajobraza.	EA14	Broj održanih radionica, sastanaka, predavanja. Broj tiskanih edukativnih materijala.	2															JU, M, G, O, S
Razvijati nove volonterske programe u sklopu projekta "Volontiraj u parkovima Hrvatske".	EA15	Razvijeno je 5 novih volonterskih programa. Volonterski programi se provode.	2															JU, V

3.2.6 Upravljanje, administracija i održivost

Prilikom upravljanja zaštićenim područjem glavni cilj je osigurati dosljednu i učinkovitu provedbu plana upravljanja, među ostalim kroz razvoj ljudskih potencijala i materijalnih dobara Javne ustanove. Također je potrebno redovito pratiti zbivanja na području relevantnog nacionalnog i europskog zakonodavstva iz područja zaštite prirode, te prema potrebi predlagati izmjene i dopune Zakona o zaštiti prirode i drugih akata vezano uz rad Parka prirode (FA2). Potrebno je i izraditi, uskladiti te održavati i obnavljati Statut, opće akte i unutarnje ustrojstvo Javne ustanove (FA3).

U redovnom radu neophodno je i učinkovito upravljati objektima kojima se Javna ustanova služi u svom radu (objekti na Slanom Dolu, Budinjaku te u Grdanjcima, a u planu je i izgradnja novog objekta u Sošicama). Da bi se imovinom učinkovito upravljalo potrebno je izraditi plan, s listom prioriteta, za izgradnju i održavanje objekata koje Park prirode koristi (FB3), kao i izraditi plan, s listom prioriteta, za održavanje i nabavu opreme (FB4).

Jedna od glavnih slabosti Javne ustanove predstavlja nedostatak financijskih sredstava. S obzirom da su u danim nacionalnim gospodarskim okolnostima sredstva koje Javna ustanova dobiva iz državnog proračuna nedostatna za provođenje svih planiranih aktivnosti, potrebno je u radu kontinuirano pratiti lokalne i nacionalne natječaje za financiranje, kao i planirati sudjelovanje u EU projektima (FB2). Javna ustanova je u svom dosadašnje radu već uspješno koristila takve izvore financiranja npr. manifestacija "Tisućljeća kulinarstva" već se niz godina uspješno financira sredstvima Ministarstva kulture i Zagrebačke županije, uspješno su završena već dva EU projekta (Travnjački voćnjaci i Izvori života), a upravo je započelo provođenje dva nova EU projekta (Interreg program: Enjoyheritage i Eco Karst). Pri tome je važno aktivno tražiti i razvijati partnerstva kako bi se povećao izvor Parku prirode dostupnih vještina, iskustava i resursa za pripremu i provođenje projekata (FB8). Način osiguravanja dodatnih financija svakako je i povećanje vlastitih prihoda. Tu se svakako javlja potreba razvoja i primjena plan za odnose s javnošću i marketing (FB6), da bi se kroz kvalitetniju promociju i marketinške aktivnosti povećao broj korisnika usluga koje Javna ustanova naplaćuje, te na taj način osiguralo i povećanje prihoda.

Druga slabost nedostatak je djelatnika. Mogući načini da se kratkoročno i srednjoročno premosti ovaj problem je provođenje EU projekata kroz koje često postoji mogućnost zapošljavanja djelatnika za vrijeme trajanja projekta, korištenje mjera HZZ-a poput stručnog usavršavanja bez zasnivanja radnog odnosa te kontinuirano obučavanje vanjskih suradnika. Dugoročno treba, kroz lobiranje na razini donositelja odluka o povećanju broja djelatnika, osigurati stalno zapošljavanje djelatnika iz područja koja u Javnoj ustanovi trenutačno nedostaju (djelatnik za kulturnu baštinu, voditelj edukacije, geolog, djelatnik za promidžbene i turističke djelatnosti te voditelj eko-centra Sošice).

Kako bi se Plan upravljanja mogao uspješno provoditi potrebno je kontinuirano educirati djelatnike (FB1), izmjenjivati iskustva s drugim zaštićenim područjima i usavršavati se kroz razne skupove, radionice i seminare. Djelatnici tu svakako prolaze zakonom obavezna usavršavanja poput zaštite na radu, a važnu ulogu tu igraju i MZOE i HAOP kroz organizaciju Skupa stručnih službi, Godišnjeg seminara čuvara prirode, te provođenjem brojnih projekata kroz koje se pružaju mogućnosti usavršavanja na brojnim područjima. Na Javnoj ustanovi je da redovito prati i koristi sve mogućnosti razmjene znanja i vještina koje se pojave unutar sektora zaštite prirode, a i izvan njega. Važno je i da Javna ustanova interno organizira redovite kolegije, sastanke i zajednički terenski rad kroz

koje će se omogućiti razmjena znanja i vještina stečenih na usavršavanjima između svih djelatnika kojima su takve vještine potrebne u provedbi njihovih radnih zadataka.

Radi učinkovitog upravljanja zaštićenim područjem do sada je proveden veliki broj istraživanja i prikupljen je veliki broj podataka. Neki od tih podataka obrađeni su u GIS-u i nešto prostornih podataka stoga već postoji. Ipak istraživanje se i dalje provode i planira se njihovo provođenje i u budućnosti. Stoga je potrebno ustanoviti i održavati bazu podataka u GIS-u te ju redovito obnavljati (FB5) kako bi se prostorni podaci mogli koristiti prilikom planiranja učinkovitog upravljanja prostorom.

Također, u provedi aktivnosti upravljanja područjem u praksi se, osobito u radu čuvara prirode, pokazao problem mjestimično nedovoljno dobro definirane granice zaštićenog područja. Radi rješavanja istoga predviđena je aktivnost preciznog definiranja granice Parka prirode spuštanjem na razinu katastarski čestica (FA1). Time će znatno olakšati rad u graničnom području.

Javna ustanova počela je s radom krajem 2001. godine. Pri kadrovskom osnaživanju posebice se vodilo računa da se u Park prirode privuku mladi i stručni ljudi. To je rezultiralo stručnim timom kojeg je odlikovala prilagodljivost, kreativnost, entuzijazam i želja za stalnim usavršavanjem. Kao rezultat njihovog rada Javna ustanova je ostvarila dobre odnose s lokalnom zajednicom kao i dobru suradnju sa stručnim institucijama. Primarna zadaća Javne ustanove bila je razviti učinkovito unutarnje ustrojstvo kao i temeljnu radnu infrastrukturu.

U sadašnjim financijskim, te shodno tome i organizacijskim, ograničavajućim okvirima u kojima nje moguće financijskim putem nagrađivati uspješnost - Javna ustanova treba organizacijom rada koja će osigurati dobre međuljudske odnose, uvažavanja kreativnosti i poticanja razvijanja novih sadržaja od strane djelatnika, optimalnim planiranjem uredskog i terenskog dijela rada te pružanjem mogućnosti stručnog usavršavanja pružiti poticaj i osigurati radnu sredinu u kojoj će djelatnici kroz dugi vremenski period htjeti uložiti svoj trud u uspješan rad Javne ustanove.

Tablica 8. Upravljanje, administracija i održivost - ciljevi i aktivnosti

AKTIVNOST	BR. AKT.	INDIKATORI AKTIVNOSTI	P	PERIOD PROVOĐENJA PLANA (2017. - 2026.)										SUR.
				2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	
TEMA F Upravljanje, administracija i održivost														
CILJ		INDIKATORI USPJEŠNOSTI												
Osigurati dosljednu i učinkovitu provedbu plana upravljanja kroz razvoj ljudskih potencijala i materijalnih dobara Javne ustanove.		Razvoj kapaciteta Javne ustanove doveo je do učinkovitog rada na svim područjima upravljanja Parkom prirode.												
FA Ispunjavanje zakonskih obaveza														
Precizno definirati granicu Parka prirode te predložiti njene promjene kako bi se osiguralo optimalno upravljanje Parkom prirode.	FA1	Prijedlog promjena granica Parka prirode spušten je na razinu katastarskih čestica. Podnesen je prijedlog promjena granice Parka prirode.	2										JU, HAOP, MZOE	

Prema potrebi predlagati izmjene i dopune Zakona o zaštiti prirode i drugih akata vezano uz rad Parka prirode.	FA2	Broj dopisa/sastanaka s nadležnim Ministarstvom. Broj komentara koje je JU dala na Zakon.	1															JU
Izraditi, uskladiti te održavati i obnavljati Statut, opće akte i unutarne ustrojstvo Javne ustanove.	FA3	Statut i opći akti su izrađeni, usklađeni i ažurirani. Unutarne ustrojstvo Javne ustanove odgovara njihovoj provedbi.	1															JU
FB Upravljanje javnom ustanovom																		
Razviti i provoditi program kontinuiranog usavršavanja djelatnika i volontera radi poboljšanja njihovih vještina i znanja potrebnih za provedbu Plana upravljanja.	FB1	Broj djelatnika i volontera koji su sudjelovali na usavršavanju znanja i vještina koje zahtjeva njihov posao.	1															JU, HAOP
Prikupljati i učinkovito upravljati financijskim sredstvima potrebnim za provedbu plana upravljanja.	FB2	Broj prijava na natječaje. Iznos prikupljenih sredstava.	1															JU
Izraditi plan, s listom prioriteta, za izgradnju i održavanje objekata koje Park prirode koristi.	FB3	Plan je izrađen i provodi se.	1															JU

Izraditi plan, s listom prioriteta, za održavanje i nabavu opreme.	FB4	Plan je napravljen, oprema je nabavljena i održava se.	1												JU
Ustanoviti i održavati bazu podataka u GIS-u za sve potrebe Parka prirode te ju redovito obnavljati sa svim podacima inventarizacije, monitoringa, kartiranja te upotpunjavati potrebnim podlogama (orto-foto, katastarski planovi i sl.).	FB5	Baza podataka je izrađena i redovito se ažurira. Broj sastanaka i broj pribavljenih podloga.	1												JU
Razviti i primijeniti plan za odnose s javnošću i marketing.	FB6	Plan je razvijen i primjenjuje se.	3												JU
Zaposliti minimalno 5 novih djelatnika u stručnoj službi i dva čuvara prirode.	FB7	Zaposlen djelatnik zadužen za kulturnu baštinu, voditelj edukacije, geolog, djelatnik za promidžbene i turističke djelatnosti, voditelj eko-centra Sošice te dva čuvara prirode.	1												JU, MZOE

<p>Aktivno tražiti i razvijati partnerstva kako bi se povećao izvor Parku prirode dostupnih vještina, iskustava i resursa za pripremu i provođenje projekata.</p>	<p>FB8</p>	<p>Broj projekata i partnera.</p>	<p>1</p>												
---	------------	-----------------------------------	----------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3.2.7 Praćenje provedbe plana

Da bi se utvrdilo ostvaruju li se ciljevi zadani planom upravljanja, postoje li u njemu eventualni nedostaci i jesu li potrebne izmjene provodi se praćenje provedbe plana.

Praćenje provedbe plana omogućava lakše prepoznavanje potencijalnih problema ukoliko pokazatelji ostvarivanja cilja nisu zadovoljavajući te se koriste za prilagođavanje upravljačkih aktivnosti prema potrebi. Praćenje se provodi kroz prikupljanje podataka koji pokazuju ostvarenost zadanih ciljeva i aktivnosti. U tablici u nastavku navedene su aktivnosti praćenja provedbe plana i za svaku aktivnost praćenja popisane su sve aktivnosti plana upravljanja koje se njome prate.

Ciljevi upravljanja

Nadzirati, prikupljati i dokumentirati rezultate upravljačkih aktivnosti kao i ispunjenje ciljeva upravljanja

Tablica 9. Praćenje provedbe plana upravljanja

	Aktivnost praćenja provedbe plana upravljanja	Aktivnosti plana upravljanja koje se prate
M1	Osigurati izradu istraživačkih izvješća i studija za svako poduzeto istraživanje koje je proveo zaposlenik ili vanjski suradnik i to unutar dogovorenog (ugovorom određenog) vremenskog ograničenja.	AA1, AB2, AC1, AC3, AD1-AD5, AD8, AD9, AD11-AD13, AD14-AD20, AD24, AE1, AE4, BB1, BB2, BD2, DA1, EA10, FB6
M2	Održavati ažuriranu katalogiziranu arhivu tiskanih materijala koji se odnose na Park prirode, uključujući akcijske planove, istraživačka i projektna izvješća, letke sa savjetima, smjernice najboljih praksi, tumačenja i edukacijske materijale te izreske iz tiskovina.	AA1, AB2, AB3, AC1, AC3- AC5, AD1-AD5, AD3, AD8, AD9, AD11-AD13, AD14-AD20, AD24, AE1, AE4, BB1, BB2, BB6, BB7, BC1, BD2, CA8-CA10, DA1, DB1-DB6, EA6, EA7, EA10, EA11, FA1, FB6
M3	Osigurati da stručna služba i čuvari prirode izrađuju izvješća o aktivnostima koje se odnose na kontrolu i monitoring bioraznolikosti, kulturnih dobara te pristupa osjetljivim područjima.	AB1, AD1, AD2, AD3, AD4, AD6, AD7, AD24, AD24, BB4, DA2
M4	Osigurati bilježenje i analiziranje svih podataka u GIS bazi podataka, unutar dogovorenog vremenskog ograničenja.	AA1, AA3, AC1, AC3, AD1, AD2, AD3, AD6-AD9, AD7, AD11-AD13, AD14-AD20, AD24, AE1, AE4, BB1, BD2, CA10, DA1, FA1, FB5

M5	Osigurati da se sve službene karte Parka prirode, planovi i smjernice distribuiraju prikladim korisnicima prostora i vlastima u vrijeme njihovog objavljivanja, ispravljanja ili ažuriranja.	AA4, AC3, AD8, AE2, AE3, BD1, CA1, CA2
M6	Osigurati da Park prirode dobije na pregled i da odgovori pisanim putem na sve vanjske planove, strategije i zakone koje su napisale agencije ili strukture vlasti s utjecajem na Park prirode.	AC2, AD21, AD23, AD27, EA14, FA2
M7	Pregledati Godišnji programi zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja prirode kako bi se osiguralo da on uključuje sve relevantne aktivnosti koje su detaljno navedene u Planu upravljanja.	FA3
M8	Provođenje monitoringa odabranih staništa kako bi se osiguralo da aktivnosti Parka prirode ili drugih korisničkih grupa ne oštećuju staništa.	AB1, AD1, AD2, AD4, AD5, AD6, AD11
M9	Provođenje monitoringa ključnih / indikatorskih vrsta kako bi se osiguralo da aktivnosti Parka prirode ili drugih korisničkih grupa ne oštećuju vrste	AB1, AD1-AD6
M10	Provoditi fotografsku i krajobraznu procjenu s fiksnog mjesta, koja se temelji na monitoringu krajobraznog karaktera na trogodišnjoj osnovi.	AA3
M11	Procijeniti razinu svijesti i razumijevanja ljudi prije, i nakon 20% provedenih aktivnosti.	CA1
M12	Osigurati da su svi projekti popraćeni pravovremenim izvještajima (u skladu s projektnim ugovorima) te da su izvješća arhivirana.	AC4, AC5, BB7, CA8-CA10, DA1, DB1-DB6, EA7, EA11, FA1, FB6
M13	Provoditi sistematski monitoring svih lokacija kulturne baštine, s minimalnim monitoringom svakog pojedinog mjesta svake tri godine.	AA3, BB4
M14	Pregledavati infrastrukturu Parka prirode (npr. staze, centri), proizvode i usluge te ih poboljšavati po potrebi.	AB1, BB5, BB7, DA3, DB1-DB5, EA7, EA12, FB3, FB4
M15	Organizirati dva interna sastanka godišnje s ciljem provjere da li Park prirode razvija i implementira ključne planove, projekte, programe i strategije koji su navedeni u aktivnostima plana upravljanja.	AC2, AD2-AD8, BA1, BB7, DA1, DB2, DB4-DB6, EA7, EA11, EA12

M16	Održavati ažurirani popis osoblja (uključujući i volontere), njihove uloge, odgovornosti, kao i potrebe za njihovom obukom.	EA13, FA3, FB1, FB7
M17	Održavati ažurirani zapis komentara, pohvala i pritužbi dobivenih od strane posjetitelja ili korisnika prostora.	AB3, AD22, AE2, AE3, BC1, CA1, CA2, CA3, CA11, DA4, EA1, EA14
M18	Osigurati formaliziranje i potvrdu partnerstava razmjenom pisama, ugovora ili Memoranduma razumijevanja (MOU).	AD10, AD21, AD22, AD26, AD29, BC2, CA3, CA4, CA11, EA5, FB8
M19	Prema potrebi održavati sastanke sa stručnjacima za prostorno planiranje.	AA3, AC3, BD1, EA14
M20	Pripremiti cjelokupnu reviziju plana upravljanja tijekom njegove pete godine te izmijeniti plan u skladu s revizijom.	FA3
M21	Poticati zaštitu područja od velike bioloških ili kulturnih vrijednosti.	AD2, AD3, AD28, BB3, BD3
M22	Osigurati posjećivanja Parka prirode, upravljanje posjetiteljima te praćenje njihovog utjecaja na Park prirode.	CA11, DA2, DA4, EA1-EA4, EA6, EA8, EA9, EA11, EA12, EA13, EA15, FB6
M23	Uključiti lokalnu zajednicu u promotivne aktivnosti	CA6-CA9, CA11, EA3, EA13

3.2.8 Zone zaštićenog područja

Zoniranje zaštićenog područja je jedan od osnovnih koraka u planiranju korištenja i upravljanja prostorom, a čija bi provedba trebala osigurati očuvanje prirodnih vrijednosti zaštićenih područja. Postupkom zoniranja zaštićenih područja određuju se upravljačke zone kojima se definira postojeće i planira buduće korištenje prostora u skladu s ciljevima očuvanja prirode. Zoniranje je obično izvedeno iz potrebnog stupnja zaštite u rasponu od zone stroge zaštite gdje nije dozvoljen gotovo nikakav ljudski utjecaj pa do zone korištenja gdje prirodni prostor može biti znatno promijenjen.

Tablica 10. Zone zaštite unutar Parka prirode

Šifra zone	Zona	Podzone	% ukupne površine Parka prirode
1	Zona stroge zaštite	-	0,21
2	Zona usmjerene zaštite	2a. Područje Jarak	0,71
		2b. Značajne prirodne cjeline	86,91
		2c. Značajne kulturne cjeline	2,08
3	Zona korištenja	3a. Naselja	10,08
		3b. Aktivna eksploatacijska polja	0,003

Zona stroge zaštite (Zona 1)

Zona stroge zaštite obuhvaća područja velike prirodne vrijednosti čije je očuvanje od iznimne važnosti i koja ne zahtijevaju nikakve ili samo iznimne intervencije. Cilj upravljanja područjem ove zone jest očuvanje prirodnih procesa i staništa te njihovih sastavnica.

U ovoj zoni nisu dopuštene intervencije u području) niti bilo kakva izgradnja. Iznimno dopuštene intervencije u prostoru uključuju lokaliziranje požara, uklanjanje invazivnih alohtonih vrsta ili slične aktivnosti vezane uz očuvanje osnovnih prirodnih značajki prostora, a u skladu s odredbama Zakona o zaštiti prirode. Dopuštena su znanstvena istraživanja te inventarizacija i monitoring (praćenje stanja) bioraznolikosti.

Na području Parka prirode zona stroge zaštite obuhvaća 0,21% površine Parka prirode tj. 71,12 ha. Nije podijeljena u podzone te se u svim dijelovima Parka prirode koji se nalaze u ovoj zoni može dozvoliti ograničeno i kontrolirano posjećivanje.

Zbog osjetljivosti ekosustava, geoloških i geomorfoloških objekata i lokaliteta te potencijalno velikog negativnog utjecaja nekontroliranog posjećivanja, u ovu su zonu smješteni sljedeći lokaliteti:

- Sekundarna prašuma „Kuta“
- Posebni rezervat šumske vegetacije Japetić
- Izvorišni dio potoka Slapnica
- Svi speleološki objekti na području Parka prirode (uključujući i površinu u radijusu od 50 m od ulaza u objekt)
- Svi geolokaliteti/geoobjekti na području Parka prirode (uključujući i površinu u radijusu od 50 m od ulaza u objekt)

Iz ove zone su isključene sve ceste, šumski putevi i markirane planinarske staze koje eventualno kroz nju prolaze.

Zona usmjerene zaštite (Zona 2)

Zona usmjerene zaštite obuhvaća područja velike vrijednosti za očuvanje gdje se očekuje značajan angažman Javne ustanove u svrhu očuvanja ili obnavljanja prirodnih i kulturnih vrijednosti područja. Cilj upravljanja područjem ove zone jest očuvanje krajobraza tj. antropogeno uvjetovanih ekosustava i njihove bioraznolikosti te kulturne baštine područja.

Ova zona uključuje sva područja koja bi bez provođenja aktivnih mjera očuvanja i/ili revitalizacije promijenila svoje bitne karakteristike, bilo smanjenjem bioraznolikosti, krajobrazne raznolikosti i/ili georaznolikosti. Ova zona također obuhvaća sve šumske površine kojima se gospodari uz obvezne uvjete zaštite prirode te poljoprivredne površine na kojima se poljoprivreda provodi u skladu s ciljevima očuvanja. U ovoj zoni dopušteno je posjećivanje. Ova zona ne uključuje naselja te u njoj nije dopuštena gradnja. Zona usmjerene zaštite prema svrsi i namjeni može se podijeliti u niz podzona.

Na području Parka prirode zona usmjerene zaštite obuhvaća 89,71% površine tj. 30.717,54 ha. Podijeljena je na 3 podzone s obzirom na prirodna i kulturna obilježja te različite načine upravljanja. Posjećivanje na području Jarak treba biti kontrolirano zbog osjetljivosti ekosustava i potencijalnog negativnog utjecaja na njegove vrijednosti.

Podzona 2a - Područje Jarak

- Područje creta i slivnog područja na lokalitetu Jarak

Podzona 2b - Značajne prirodne cjeline

- Šumske, travnjačke i poljoprivredne površine
- Veći dio potoka Slapnica (osim izvorišnog dijela koji se nalazi u zoni 1)

- Sve lokve i izvori na području Parka prirode (uključujući i površinu u radijusu od 50m od pojedinog lokaliteta)

- Sva zatvorena eksploatacijska polja

Podzona 2c - Značajne kulturne cjeline

- Arheološki park Budinjak
- Zaštićena ruralna cjelina Cernik
- Zaštićena ruralna cjelina Mrzlo Polje

Zona korištenja (Zona 3)

Zona korištenja obično obuhvaća područja niže vrijednosti za očuvanje i/ili područja gdje je tradicionalno prisutan određeni stupanj korištenja te se njima uglavnom upravlja u neke druge svrhe značajne za razvoj i funkcije zaštićenog područja. Cilj upravljanja područjem ove zone jest održivo i kontrolirano posjećivanje, rekreacija i edukacija posjetitelja, u skladu s ciljevima očuvanja bioraznolikosti, krajobrazne raznolikosti i georaznolikosti područja.

Ta je zona svojevrsan kompromis između korištenja i zaštite područja, a njezino korištenje mora biti u skladu s načelima održivog razvoja, bez narušavanja svrhe i cilja zaštićenog područja. Zona korištenja može se podijeliti prema svrsi i namjeni na niz podzona.

Na području Parka prirode zona korištenja obuhvaća 10,08% površine tj. 3.452,30 ha. Podijeljena je na 2 podzone s obzirom na način korištenja. Također uključuje sve postojeće planinarske, pješačke, biciklističke i druge markirane staze i puteve, ceste te infrastrukturu za posjetitelje.

Pododzona 3a – Naselja

- Sva naselja i druga područja s već postojećom infrastrukturom i građevinama (osim zaštićenih ruralnih cjelina Mrzlo Polje i Cernik)

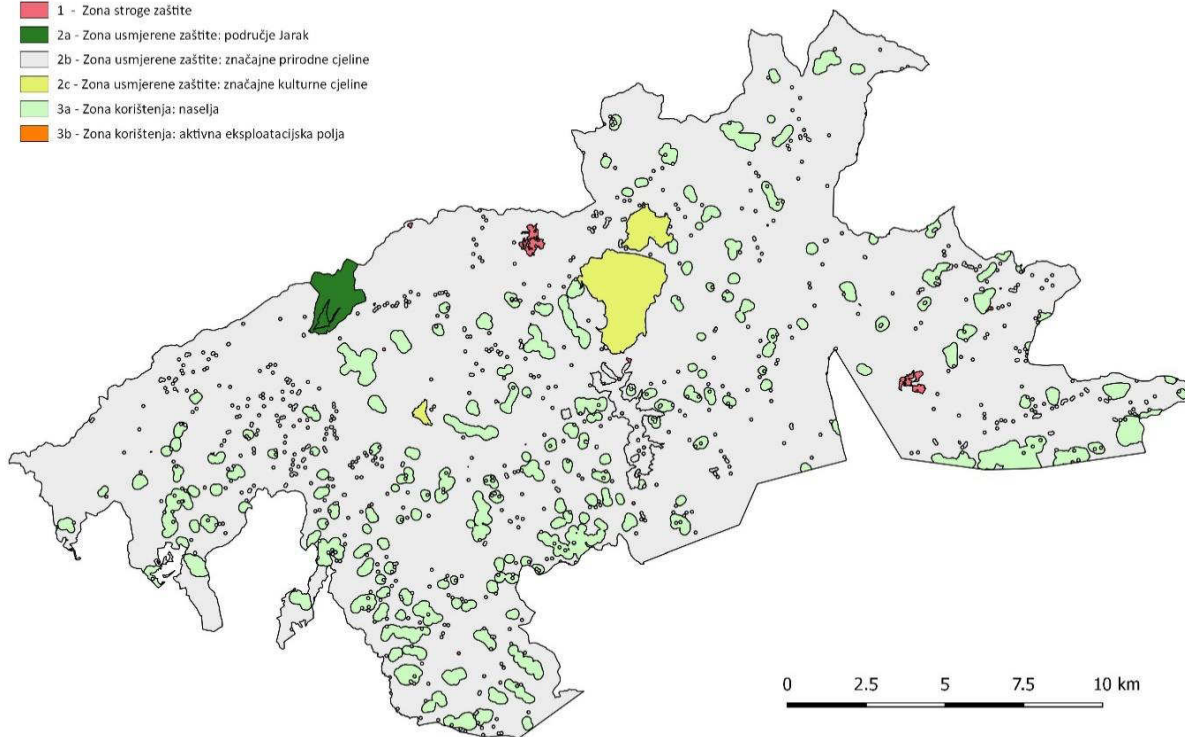
Podzona 3b – Aktivna eksploatacijska polja

- Aktivno eksploatacijsko polje crnog lipovečkog vapnenca - Lipovec

Slika 3. Zone zaštićenog područja

Zone zaštićenog područja

- 1 - Zona stroge zaštite
- 2a - Zona usmjerene zaštite: područje Jarak
- 2b - Zona usmjerene zaštite: značajne prirodne cjeline
- 2c - Zona usmjerene zaštite: značajne kulturne cjeline
- 3a - Zona korištenja: naselja
- 3b - Zona korištenja: aktivna eksploatacijska polja

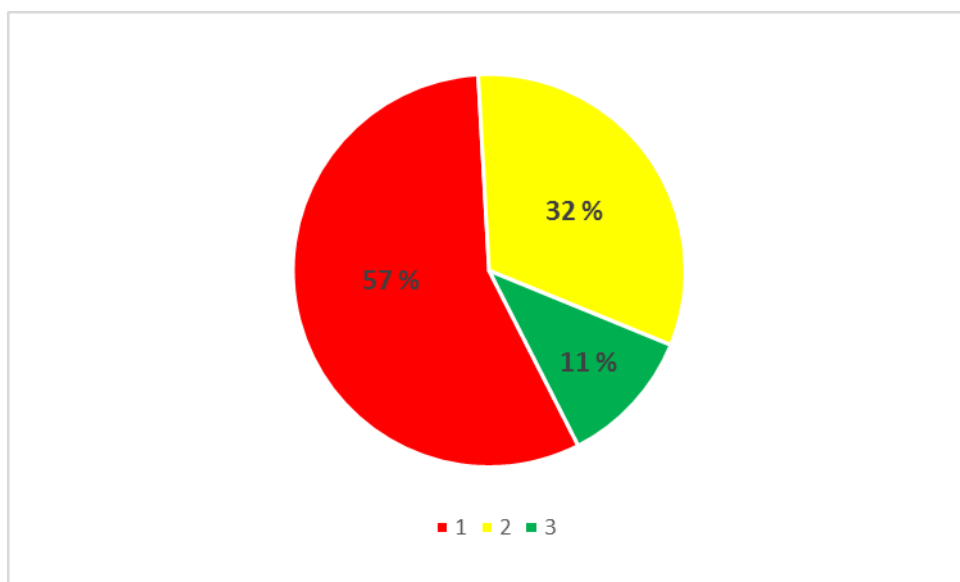
4 Implementacija plana

4.1 Prioriteti i raspored

Ovaj Plan upravljanja podijeljen je u šest glavnih tema, od kojih svaka ima jednu ili više podtema. Svaka podtema sadrži više aktivnosti, od kojih su neke jednokratne, dio se provode periodično ili kroz cijelo razdoblje važenja plana. Svaka aktivnost svrstana je u jedan od prioriteta (I, II, III). Prioritet I obuhvaća sve aktivnosti koje se moraju izvršiti za vrijeme trajanja plana upravljanja, dok prioritet II označava aktivnosti koje treba dovršiti, a razlog za neprovođenje mora biti čvrst. Prioritet III označava aktivnosti koje se mogu izvršiti kada to bude moguće s obzirom na vrijeme i raspoloživa financijska sredstva.

Cijeli Plan upravljanja ima ukupno 106 aktivnosti, od kojih 60 u I prioritetu, 34 u II, a 12 u III prioritetu. Broj aktivnosti po temama i prioritetima, te njihov postotni udjel prikazan je u Tablici 11.

Slika 4. Udio aktivnosti po prioritetima

Tablica 11. Raspored aktivnosti po prioritetima

Teme upravljanja	I	II	III	Ukupno
Zaštita, očuvanje i korištenje prirodnih vrijednosti Parka prirode	30	11	4	45
Udio aktivnosti po prioritetima (%)	67	24	9	100
Zaštita i očuvanje kulturne baštine	4	7	2	13
Udio aktivnosti po prioritetima (%)	31	54	15	100
Suradnja s lokalnom zajednicom i dionicima područja	5	5	1	11
Udio aktivnosti po prioritetima (%)	45	45	10	100
Upravljanje posjećivanjem i promocija vrijednosti Parka prirode	6	3	2	11
Udio aktivnosti po prioritetima (%)	55	27	18	100
Edukacija i interpretacija vrijednosti Parka prirode	6	7	2	13
Udio aktivnosti po prioritetima (%)	40	47	13	100
Upravljanje, administracija i održivost	9	1	1	11
Udio aktivnosti po prioritetima (%)	82	9	9	100,00
SVEUKUPNO	60	34	12	106
Udio aktivnosti po prioritetima (%)	57	32	11	100,00

4.2 Praćenje provedbe plana upravljanja

Plan upravljanja izrađuje se za period od 10 godina, s prvom revizijom nakon 5 godina. Praćenje stanja (monitoring) je tekuće praćenje promjene stanja okoliša (staništa, populacija, indikatorskih vrsta i sl.), kao i tekuće praćenje upravljačkih aktivnosti propisanih planom upravljanja. Temeljem podataka skupljenih na taj način mogu se procijeniti postignuća plana, eventualne pogreške i naravno ispravke i promjene potrebnih aktivnosti.

Aktivnosti praćenja stanja mogu se podijeliti u nekoliko skupina prema razini praćenja stanja.

1. Praćenje stanja aktivnosti predviđenih Planom upravljanja

Vrlo dobar instrument za praćenje uspješnosti provedbe plana upravljanja je godišnji program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja Parka prirode i godišnje izvješće o radu jer sadrže sve aktivnosti Javne ustanove.

2. Praćenje stanja odabranih staništa, vrsta i populacija.

Riječ je o terenskim praćenjima koja se uklapaju u redovan rad djelatnika Javne ustanove. Te aktivnosti su praćenje sukcesije na travnjacima, cretnim područjima, praćenje stanja ugroženih i rijetkih biljaka (brđanka, božikovina, likovci i sl.), praćenje stanja ptičjih populacija i vrsta određenih staništa (šume, vodotoci, travnjaci) i dr.

3. Praćenje stanja promjene krajobraza

Jedna od mjera uspješnosti plana upravljanja je usporedba promjena u zemljišnom pokrovu unutar Parka prirode i u njegovom utjecajnom području. Te promjene odnose se i na intenzitet gradnje unutar Parka prirode, kao i na očuvanje i zaštitu kulturnih dobara, te napose kulturnog krajobraza. Ovo praćenje provoditi će se pomoću satelitskih snimaka i stalnim terenskim obilaskom Parka prirode, te periodičkim fotografiranjem s fiksnih točaka u prostoru.

4. Praćenje broja posjetitelja

Broj posjetitelja pratiti će se kroz dežurstva u eko centrima, edukativni program, razmjenom podataka s planinarskim domovima i sličnim objektima, kao i dijeljenjem prikladnih anketnih listića posjetiteljima. Također, određene povratne informacije dobiti će se preko službenih internetskih stranica Parka prirode. Na temelju dobivenih podataka može se izraditi studija koja će odgovoriti na pitanje kako Park prirode doživljavaju posjetitelji, što ima smeta i sl.

4.3 Financijski plan

Prema Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13) sredstva za financiranje zaštite prirode osiguravaju se u državnom proračunu, proračunima jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave te iz drugih izvora prema odredbama ovoga Zakona. Sredstva za financiranje zaštite prirode mogu se osigurati i kroz sustav koncesija, koncesijskih odobrenja i drugih odgovarajućih modela takvog financiranja sukladno posebnim propisima. Financiranje zaštite prirode može se osigurati i sredstvima kao što su: donacije, krediti, sredstva međunarodne pomoći, sredstva stranih ulaganja namijenjenih za zaštitu prirode i druga sredstva propisana posebnim zakonom te sredstva iz instrumenata, programa i fondova Europske unije, Ujedinjenih naroda i međunarodnih organizacija. Sredstva za financiranje zaštite prirode koriste se za očuvanje, zaštitu i unapređivanje bioraznolikosti i georaznolikosti, u skladu sa strategijama, planovima i programima.

Javna ustanova financira se na isti način u skladu s potrebama navedenim u godišnjem programu zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja Parka prirode i godišnjem programu rada, te mogućnostima Državnog proračuna.

Dodatna sredstva za financiranje zaštite prirode Javna ustanova osigurava kroz provođenje edukativnih programa za djecu, stručnih vođenja, najam prostora, naplate sudjelovanja na organiziranim manifestacijama, kroz sustav koncesija te kroz nacionalne i međunarodne fondove.

Javna ustanova uspješno je izvela projekte „Razvoj modela za očuvanje hrvatskih travnjaka i njihove bioraznolikosti“ s britanskim organizacijama FFI (Fauna and Flora International) i IGER-a (Institute for Grassland and Environmental Researches), „Travnjački voćnjaci s visokostablašicama kao element očuvanja bioraznolikosti i estetske vrijednosti krajobraza“ (s projektnim partnerima Hrvatskim zavodom za poljoprivrednu savjetodavnu službu, slovenskom poljoprivredno-savjetodavnom službom (Kmetijsko-gozdarski zavod Novo Mesto), Javnim zavodom Kozjanski park i Zavodom za varstvo narave) u sklopu prekograničnog programa INTERREG IIIA te „Izvori života“ u sklopu prekograničnog programa IPA SI-HR 2007-2013.

Park prirode će i u budućnosti koristiti sve navedene aktivnosti za prikupljanje sredstava iz međunarodnih i nacionalnih fondova kako bi se Plan upravljanja što uspješnije proveo. Nakon 5 godina rada uslijedit će prva revizija plana koja će dati puno korisnih spoznaja, uključujući i pogreške koje će se tako lakše moći ispraviti.

Procjena ukupnih sredstava potrebnih za provođenje Plana upravljanja Parkom prirode „Žumberak - Samoborsko gorje“ za razdoblje 2017. - 2026. godine prikazana je u Tablici 12. i Tablici 13.

Tablica 12. Ukupni trošak provedbe po temama, prioritetima i godinama

UKUPNI TROŠAK PROVEDBE (plaće, programska sredstva, tekući troškovi, drugi izvori)		
TEMA		
A	8.309.500,00 kn	20%
B	3.006.000,00 kn	7%
C	4.372.005,00 kn	11%
D	392.000,00 kn	1%
E	24.406.000,00 kn	59%
F	915.850,00 kn	2%
UKUPNO	41.401.355,00 kn	
PRIORITET		
1.	35.471.505,00 kn	86%
2.	4.118.350,00 kn	10%

3.	1.811.500,00 kn	4%
UKUPNO	41.401.355,00 kn	
GODINA		
1.	1.425.850,00 kn	3%
2.	22.387.000,00 kn	54%
3.	5.670.500,00 kn	14%
4.	1.466.505,00 kn	4%
5.	1.301.500,00 kn	3%
6.	1.239.000,00 kn	3%
7.	1.397.500,00 kn	3%
8.	3.758.500,00 kn	9%
9.	1.523.000,00 kn	4%
10.	1.232.000,00 kn	3%
UKUPNO	41.401.355,00 kn	

Tablica 13. Iznos financiranja aktivnosti iz programskih sredstava

IZNOSI FINACIRANJA AKTIVNOSTI IZ PROGRAMSKIH SREDSTAVA														
TEMA	P	BR. AKT.	%	GODINA										UKUPNO
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
A	1	30	67%	157500	122500	75000	74000	50000	152000	110000	60000	64000	65000	930.000
	2	11	24%	0	5000	0	40000	15000	20000	0	5000	0	20000	105.000
	3	4	9%	0	9000	20000	1500	20000	4000	21500	0	20000	1500	97.500
		45		157.500	136.500	95.000	115.500	85.000	176.000	131.500	65.000	84.000	86.500	1.132.500
B	1	4	31%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2	7	54%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	3	2	15%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		13		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C	1	5	45%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2	5	45%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	3	1	10%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		10		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D	1	6	55%	40000	5000	15000	10005	25000	15000	15000	15000	35000	15000	190.005
	2	3	27%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	3	2	18%	0	10000	0	0	0	5000	0	25000	0	5000	45.000
		10		40.000	15.000	15.000	10.005	25.000	20.000	15.000	40.000	35.000	20.000	235.005
E	1	6	40%	5000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	41.000
	2	7	47%	0	15000	15000	5000	5000	10000	5000	5000	5000	10000	75.000
	3	2	13%	0	0	0	6000	0	0	6000	0	0	6000	18.000
		13		5.000	19.000	19.000	15.000	9.000	14.000	15.000	9.000	9.000	20.000	134.000

F	1	9	82%	2500	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	47.500
	2	1	9%	2000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2.000
	3	1	9%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		11		4.500	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	49.500
UKUPNO	1	60	57%	205.000	136.500	99.000	93.005	84.000	176.000	134.000	84.000	108.000	89.000	1.208.505
	2	34	32%	2.000	20.000	15.000	45.000	20.000	30.000	5.000	10.000	5.000	30.000	182.000
	3	12	11%	0	19.000	20.000	7.500	20.000	9.000	27.500	25.000	20.000	12.500	160.500
		106		207.000	175.500	134.000	145.505	124.000	215.000	166.500	119.000	133.000	131.500	1.551.005

5 Korišteni izvori i dodatne informacije

- Ančić, I. (2004) *Rasprostranjenost gmazova na području Parka prirode „Žumberak – Samoborsko gorje“*, Diplomski rad. Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno – matematički fakultet, Biološki odsjek, Zagreb.
- Antolović, J., Flajšman, E., Frković, A., Grgurev, M., Grubešić, M., Hamidović, D., Holcer, D., Pavlinić, I., Vuković, M., Tvrtković, N. (2006) *Crvena knjiga sisavaca Hrvatske*. Ministarstvo kulture, Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb.
- Biščan, P. (2004) *Rasprostranjenost malih sisavaca u Parku prirode „Žumberak – Samoborsko gorje“*, Diplomski rad. Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno – matematički fakultet, Biološki odsjek, Zagreb.
- Bognar, A. (1980) *Tipovi reljefa kontinentalnog dijela HR*, 39-60. Spomen-Zbornik o 30. obljetnice GD HR, Zagreb.
- Bognar, A. (2001) *Geomorfološka regionalizacija HR*, 7-29. Acta Geographica Croatica, Zagreb.
- Bojanić, D. (2001) *Visinska razdioba danjih leptira (Rhopalocera) na području Žumberačke gore*, Diplomski rad. Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno – matematički fakultet, Biološki odsjek, Zagreb.
- Borovečki-Voska Lj., Šincek D., Čičmir R. (2015): Istraživanje biljnih zajednica brdskih travnjaka na području zapadnog dijela Parka prirode Žumberak - Samoborsko gorje s prijedlogom mjera revitalizacije i očuvanja. Elaborat projekta
- Brkić, Ž., Kuhta, M. i Singer, D. (2002) *Geološka i hidrogeološka osnova Parka prirode „Žumberak – Samoborsko gorje“*, Studija, Zagreb.
- Buzjak, N. (2003) *Speleološke pojave Parka prirode „Žumberak – Samoborsko gorje“*, Elaborat SKS. Samobor.
- Buzjak, N. (2006) *Geomorfološke i speleomorfološke značajke Žumberačke gore i geoekološko vrednovanje endokrškog reljefa*, Doktorska disertacija. Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno – matematički fakultet, Geografski odsjek, Zagreb.
- Dujmović, I. (1994) *Geomorfološke osobine sjeveroistočnog dijela Žumberačke gore*, Magistarski rad. Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno – matematički fakultet, Geografski odsjek, Zagreb.
- Dumbović Ružić V. i Ščetarić Legan V. (2003) *Ornitofauna travnjaka Parka prirode „Žumberak – Samoborsko gorje“ (Inventarizacija, ugroženost, metode zaštite)*, Izvješće o rezultatima istraživanja. Udruga za zaštitu prirode i okoliša “Eleonora”, Zagreb.
- Državni zavod za zaštitu prirode (2005) *Crveni popisi ugroženih vrsta*, DZZP, Zagreb. Dostupno na http://www.dzzp.hr/crveni_popis.htm.
- Državni zavod za zaštitu prirode (2005) *Nacionalna klasifikacija staništa Republike Hrvatske*, DZZP, Zagreb. Dostupno na www.dzzp.hr/zasticena_stanista.html

- Đurić, P., Jeran, N. i Žganec, K. (2004) *Crni daždevnjak (Salamandra atra) na Žumberku (popularizacija vrste, edukacija stanovništva i kartiranje mogućih staništa u svrhu zaštite vrste)*. Javna ustanova Park prirode „Žumberak – Samoborsko gorje“, Republika Hrvatska.
- Eastwood, A., Tallowin, J. i Gundrey, A. (2006) *Biološka raznolikost i pregled stanja travnjaka – priručnik*. Fauna & Flora International, Cambridge, UK.
- Franković, M., Janev Hutinec, B., Karoglan Todorović, S., i D. Znaor (2004) *Poljoprivredno-okolišni program za Park prirode Žumberak-Samoborsko gorje*. Ekologika, Zagreb.
- Grubešić, M. (2001) *Analiza stanja lovišta i lovnog gospodarenja na području Parka prirode „Žumberak – Samoborsko gorje“*. Javna ustanova Park prirode „Žumberak – Samoborsko gorje“, Republika Hrvatska.
- Jelaska, S., Grgurić, Z., Kušan, V., Major, Z., Mihulja, A., Peternel, H. (2003) *Vegetacijska karta Parka prirode „Žumberak – Samoborsko gorje“*, Glavni izvještaj. Oikon d.o.o., Zagreb.
- Janev Hutinec, B. (2011): Utjecaj krajobrazne i stanišne raznolikosti na herpetofaunu Parka prirode “Žumberak – Samoborsko gorje”. Doktorska disertacija
- Kletečki, N. (2009.): Papratnjače (*Pteridophyta*) Parka prirode Žumberak - Samoborsko gorje, magistarski rad
- Kralj, J., Ćiković, D., Tutiš, V. (2008): Ornitofauna tradicionalnih travnjačkih voćnjaka na području Parka prirode “Žumberak – Samoborsko gorje”. Inventarizacija
- Kutnjak, H. (2001) *Raznolikost faune tulara (Insecta: Trichoptera) na području Žumberačkog gorja*, Diplomski rad. Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno – matematički fakultet, Biološki odsjek, Zagreb.
- Ljuština, M. (2003) *Fauna vretenaca (Odonata) u različitim tipovima lokvi u Parku prirode „Žumberak – Samoborsko gorje“*, Diplomski rad. Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno – matematički fakultet, Biološki odsjek, Zagreb.
- Martinović, J. (1997) *Tloznanstvo u zaštiti okoliša*. Državna uprava za zaštitu okoliša, Zagreb.
- Nikolić, T. i Topić, J. (Ur.) (2005) *Crvena knjiga vaskularne flore Hrvatske*. Ministarstvo Kulture, Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb, Republika Hrvatska.
- Ozimec R., Rubinić T., Bedek J. (2005) *Inventarizacija faune špilja i izvora i izrada biospeleološkog katastra Parka prirode „Žumberak – Samoborsko gorje“*, Završni elaborat projekta. Hrvatsko biospeleološko društvo i Speleološki klub Samobor, Zagreb.
- Pršir, N. (2005) *Rasprostranjenost rakova iz porodice Astacidae u Parku prirode „Žumberak – Samoborsko gorje“*, Diplomski rad. Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno – matematički fakultet, Biološki odsjek, Zagreb.
- Radović, D., Kralj, J., Tutiš, V., Ćiković, D. (2003) *Crvena knjiga ugroženih ptica Hrvatske*. Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja, Zagreb, Republika Hrvatska.
- Struna, S. (2006) *Inventarizacija lokvi Parka prirode „Žumberak-Samoborsko gorje“*, Diplomski rad. Sveučilište u Karlovcu, Studij lovstva i zaštite prirode, Karlovac.
- Sučić, I., Jelić, D. (2011): Ihtiofauna rijeka i potoka Žumberka i Samoborskog gorja. Izvještaj istraživanja

- Šašić, M. (2002) *Preliminarna istraživanja staništa i vrsta roda Maculinea u Parku prirode „Žumberak – Samoborsko gorje“*, Elaborat. Hrvatski prirodoslovni muzej, Zagreb.
- Šimek, T. (2003) *Održivi razvoj Parka prirode „Žumberak-Samoborsko gorje“*, Diplomski rad. Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno – matematički fakultet, Geografski odsjek, Zagreb.
- Šincek, D., Borovečki – Voska Lj., Čičmir, R. (2015): Istraživanje biljnih zajednica brdskih travnjaka na području zapadnog dijela Parka prirode “Žumberak – Samoborsko gorje”. ADIPA – Društvo za istraživanje i očuvanje prirodoslovne raznolikosti Hrvatske
- Šoštarić R. (2008): Izvještaj o izvršenim istraživanjima na projektu: „Izrada plana monitoringa cretne vegetacije na području potoka Jarak u Parku prirode Žumberak-Samoborsko gorje“
- Šoštarić R., Sedlar Z. (2010): Florističko i vegetacijsko istraživanje Sopotskog slapa i gornjeg toka Kupčine
- Šoštarić R. (2012): Izvještaj o biodiverzitetu vodenih tijela Parka prirode Žumberak-Samoborsko gorje za potrebe projekta „Izvori života“
- Šugar, I. (1972) *Biljni svijet Samoborskog gorja*, Doktorska disertacija. Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno – matematički fakultet, Biološki odsjek, Zagreb.
- Tkalčec, Z. i Mešić, A. (2006) *Rezultati znanstvenoistraživačkog projekta: Usporedno istraživanje gljiva bukovih šuma različitih dobnih razreda*. Hrvatsko mikološko društvo, Zagreb.
- Trinajstić, I. (1994) *Samoborsko gorje, A refuge of various flora elements between the Alps and the Dinaric Mountains*. Acta Botanica Croatica, 54, 47-62. Zagreb.
- Tutiš, V. i Ćiković D. (2003) *Inventarizacija sova (Strigiformes) Parka prirode „Žumberak – Samoborsko gorje“*. Zavod za ornitologiju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb.
- Tvrtković, N., Pavlinić, I. i Holcer, D. (2003) *Inventarizacija faune šišmiša šumskih ekosustava na području Parka prirode „Žumberak – Samoborsko gorje“*, Izvještaj za prvu godinu istraživanja (2003). Hrvatski prirodoslovni muzej, Zagreb.
- Hebar, Z., Đurković, S., Šreng, M., Rajčević, A., Leskovar-Jaki, M., Karlović, G. (2002) *Prostorni plan područja posebnih obilježja Parka prirode „Žumberak – Samoborsko gorje“*, Elaborat. Pripremni radovi, Knjiga I, Postojeći podaci o prostoru. Urbanistički zavod Grada Zagreba d.o.o., Zagreb.
- Hebar, Z., Đurković, S., Šreng, M., Rajčević, A., Leskovar-Jaki, M., Karlović, G., Hrga, V. (2003) *Prostorni plan područja posebnih obilježja Parka prirode „Žumberak-Samoborsko gorje“*, Elaborat. Polazišta za izradu plana, Knjiga II. Urbanistički zavod Grada Zagreba d.o.o., Zagreb.
- Vitas, B. (2004) *Fauna vretenaca (Odonata) Parka prirode „Žumberak – Samoborsko gorje“*, Diplomski rad. Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno – matematički fakultet, Biološki odsjek, Zagreb.
- Vrbek, M i Buzjak, S. (2002) *Ugrožena i zaštićena flora Parka prirode „Žumberak – Samoborsko gorje“*. Hrvatski prirodoslovni muzej, Botanički odjel, Zagreb.
- Vrbek, M. (2000) *Ruderalna i korovna flora Žumberka*, Magistarski rad. Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno – matematički fakultet, Biološki odsjek, Zagreb.

Vrbek, M. (2005) *Flora i nešumska vegetacija Žumberka*, Doktorska disertacija. Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno – matematički fakultet, Biološki odsjek, Zagreb.

Zlatar, V. (2004) *Fauna vodozemaca Parka prirode „Žumberak- Samoborsko gorje“*, Diplomski rad. Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno – matematički fakultet, Biološki odsjek, Zagreb.

Zlatar, V., Franković, M., Mesić Z., Janev Hutinec, B., Grdinić, G., Struna, S., Radić, N., Otmačić, D., Želle, M., Vrbanac, K., Antolić, I., Gregorić. S., Eastwood, A. & Tallowin, J. (2007) *Akcijski plan upravljanja travnjacima u Parku prirode Žumberak – Samoborsko gorje*. Javna ustanova Park prirode Žumberak-Samoborsko gorje, Republika Hrvatska.

Zakon o zaštiti prirode (NN 80/2013)

Uredba o ekološkoj mreži (NN 124/2013)

Uredba o izmjenama Uredbe o ekološkoj mreži (NN105/15)

Direktiva o zaštiti ptica (Council Directive 79/409/EEC; 2009/147/EC)

Direktiva o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore (Council Directive 92/43/EEC)

Ministarstvo kulture RH, Registar kulturnih dobara: <http://data.gov.hr/dataset/registar-kulturnih-dobara/resource/registar-kulturnih-dobara>

Prostorni plan područja posebnih obilježja Parka prirode Žumberak- Samoborsko gorje (2014), Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, Zagreb: <http://www.mgipu.hr/default.aspx?id=14594>,

Bioportal - web portal Informacijskog sustava zaštite prirode: <http://www.iszp.hr/>

Hrvatska agencija za okoliš i prirodu (HAOP): <http://www.haop.hr/>

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike (MZOE): <http://www.mzoip.hr/>

Prilog I

Tablica 14. Popis karata i fotografskih snimaka u posjedu Javne ustanove

Vrsta karte/snimke	Mjerilo	Broj listova/snimaka	Godina	Vrsta zapisa	Napomena
Karta granica Parka prirode	1:110.000	1	1999.	Papirnati i digitalni oblik	
Topografska karta	1:100.000	2 lista	1998.	Papirnati i digitalni oblik	List: Zagreb, Ozalj
Topografska karta	1:25.000	8 listova	1997.	Papirnati i digitalni oblik	Listovi: Bubnjarci, Jastrebarsko, Samobor, Slavetić, Sošice, Sveta Gera, Vivodina
HOK topografska karta	1:5.000	8 listova	1985., 1987.	Papirnati oblik	Listovi: Kostanjevica 37, 38, 39, 48, 49, , Metlika 7, 8, 9
Osnovna geološka karta	1:100.000	3 lista	1975., 1977., 1983.	Papirnati i digitalni oblik	Listovi: Novo Mesto, Zagreb, Črnomelj
Vegetacijska karta	1:25.000	8 listova	2003.	Digitalni i papirnati oblik	
Digitalne ortofoto snimke	1:5.000	20 snimaka	2005.	digitalni oblik	Izvor DGU. CB snimak.
Digitalne ortofoto snimke	1:5.000	30 snimaka	1995., 1997., 2000., 2003.	digitalni oblik	Izvor Geodetska Uprava Republike Slovenije. 20 snimaka CB, 10 u boji. Područje Vivodine-Sekulića, te uz sjevernu državnu granicu
Digitalne avio snimke	1:20.000	52 snimke	ciklička snimanja	digitalni oblik	CB snimke.

			1998. i 2000. godine		
Turistička karta	1:50.000	1 list	2003.	Papirnati i digitalni oblik	
Karta biciklističkih staza	1:75.000	1 list	2005.	Papirnati i digitalni oblik	
Turistička karta (s biciklističkim stazama)	1:50.000	1 list	2016.	Papirnati i digitalni oblik	

Prilog II

Tablica 15. Popis zaštićenih i preventivno zaštićenih kulturnih dobara na području Parka prirode

R.br.	Naziv	Smještaj	Vrsta kulturnog dobra
Zaštićena kulturna dobra			
1.	Zaseoci Brezovac i Pavkovići	Samobor, Brezovac Žumberački	Nepokretno kulturno dobro – kulturno – povijesna cjelina
2.	Arheološko nalazište Budinjak	Samobor, Budinjak	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
3.	Kapela sv. Petronile	Samobor, Budinjak	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
4.	Tradicijska okućnica Golubići 9	Samobor, Golubići	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
5.	Crkva sv. Leonarda	Samobor, Kotari	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
6.	Stari grad Tuščak	Samobor Kravljak	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
7.	Crkva sv. Duha	Samobor, Noršić Selo	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
8.	Planinarska piramida	Jastrebarsko, Ivančići	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
9.	Crkva sv. Jurja	Ozalj, Dojutrovića	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
10.	Crkva s. Duha	Ozalj, Ferenci	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
11.	Crkva s. Franje Ksaverskog	Ozalj, Gornji Lović	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
12.	Crkva s. Antuna Velikog	Ozalj, Kašt	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
13.	Crkva s. Križa	Ozalj, Lović Prekriški	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
14.	Kapela sv. Ilije	Ozalj, Rajakovići	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
15.	Crkva s. Lovre	Ozalj, Vivodina	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
16.	Tradicijska okućnica s mlinom - vodenicom	Žumberak, Kalje	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
17.	Crkva Majke Božje Žalosne	Žumberak, Kostanjevac	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
18.	Grkokatolička crkva sv. Petra i Pavla i katolička kapela Uznesenja Blažene Djevice Marije	Žumberak, Sošice	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
19.	Masovna grobnica Jazovka	Žumberak, Sošice	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
20.	Kurija biskupa Čolnića	Žumberak, Tupčina	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
21.	Crkva sv. Nikole sa župnim dvorom, gospodarskom zgradom i pilom	Žumberak, Žumberak	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

22.	Crkva Rođenja Blažene Djevice Marije	Klinča Sela, Novo Selo Okičko	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Preventivno zaštićena kulturna dobra			
1.	Dvije tradicijske kuće u Glušinji, k.br. 13 i 14	Žumberak, Glušinja	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
2.	Tradicijska okućnica s kovačnicom	Žumberak, Kordići Žumberački	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
3.	Okućnica u Reštovu Žumberačkom	Žumberak, Reštovo Žumberačko	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Prilog III

Tablica 16. Ciljne vrste i stanišni tipovi za područje ekološke mreže HR2000586 Žumberak Samoborsko gorje

Identifikacijski br. i naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu i stanišni tip	Hrvatski naziv vrste/staništa	Znanstveni naziv vrste/šifra stanišnog tipa
HR2000586 Žumberak Samoborsko gorje	1	peš	<i>Cottus gobio</i>
	1	potočna mrena	<i>Barbus balcanicus</i>
	1	močvarna riđa	<i>Euphydryas aurinia</i>
	1	jelenak	<i>Lucanus cervus</i>
	1	velika četveropjega cvilidreta	<i>Morimus funereus</i>
	1	potočni rak	<i>Austropotamobius torrentium*</i>
	1	veliki vodenjak	<i>Triturus carnifex</i>
	1	žuti mukač	<i>Bombina variegata</i>
	1	veliki potkovnjak	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>
	1	mali potkovnjak	<i>Rhinolophus hipposideros</i>
	1	velikouhi šišmiš	<i>Myotis bechsteinii</i>
	1	veliki šišmiš	<i>Myotis myotis</i>
	1	vidra	<i>Lutra lutra</i>
	1	tankovratni podzemljar	<i>Leptodirus hochenwarti</i>
	1	Grundov šumski bijelac	<i>Leptidea morsei</i>
	1	gorski potočar	<i>Cordulegaster heros</i>
	1	jadranska kozonoška	<i>Himantoglossum adriaticum</i>
	1		<i>Mannia triandra</i>
	1	mirišljavi samotar	<i>Osmoderma eremita*</i>

	1	mala svibanjska riđa	<i>Euphydrias matura</i>
	1	danja medonjica	<i>Euplagia quadripunctaria*</i>
	1	Europske suhe vrištine	4030
	1	Suhi kontinentalni travnjaci (<i>Festuco-Brometalia</i>) (*važni lokaliteti za kaćune)	6210*
	1	Travnjaci trave tvrdaće (<i>Nardus</i>) bogati vrstama	6230*
	1	Hidrofilni rubovi visokih zeleni uz rijeke i šume (<i>Convolvulion sepilii</i> , <i>Filipendulion</i> , <i>Senecion fluviatilis</i>)	6430
	1	Brdske košanice	6520
	1	Bukove šume <i>Luzulo-Fagetum</i>	9110
	1	Panonsko-balkanske šume kitnjaka i sladuna	91M0
	1	Ilirske hrastovo-grabove šume (<i>Erythronio-Carpinion</i>)	91L0
	1	Ilirske bukove šume (<i>Aremonio-Fagion</i>)	91K0
	1	Bazofilni cretovi	7230
	1	Špilje i jame zatvorene za javnost	8310
	1	Izvori uz koje se taloži sedra (<i>Cratoneurion</i>)-točkaste ili vrpčaste formacije na kojima dominiraju mahovine iz sveze <i>Cratoneurion commutati</i>	7220*
	1	Nizinske košanice (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)	6510
	1	Šume pitomog kestena (<i>Castanea sativa</i>)	9260

*prioritetna vrsta/stanišni tip

Prilog IV

Tablica 17. Popis stanišnih tipova na području Parka prirode prema vegetacijskoj karti i Nacionalnoj klasifikaciji staništa (OIKON 2004.). Ugrožena i zaštićena staništa otisnuta su debljim slovima.

NKS KOD I IME		KLASE (Oikon 2004)	POVRŠINA (ha)	UDIO (%)
A.1.1.	Stalne stajačice – lokve	-	Točkasti prikaz	
A.2.1.1.	Izvori	-	Točkasti prikaz	
A.2.3.	Stalni vodotoci	-	Linijski prikaz	
A.2.5.	Vodopadi	-	Točkasti prikaz	
C.1.1.	Bazofilni cretovi (niski cretovi)	-	Točkasti prikaz	
C.2.3.2.1.	Srednjeeuropske livade rane pahovke	<i>Arrhenatheretum elatioris</i>	1361,845	3,96
C.2.3.2.1.	Srednjeeuropske livade rane pahovke	<i>Arrhenatheretum elatioris</i> / poljoprivredne površine	407,169	1,18
J.4.1.	Mozaične kultivirane površine			
C.3.3.1.1.	Travnjaci uspravnog ovsika i srednjeg trputca	<i>Bromo – Plantaginetum mediae</i>	2720,521	7,90
C.3.3.1.1.	Travnjaci uspravnog ovsika i srednjeg trputca	<i>Bromo – Plantaginetum mediae</i> / poljoprivredne površine	116,692	0,34
J.4.1.	Mozaične kultivirane površine			
C.3.3.1.1.	Travnjaci uspravnog ovsika i srednjeg trputca	<i>Bromo – Plantaginetum mediae</i> / <i>Pteridio – Betuletum</i>	841,523	2,44
E.3.2.6.	Šume breze s bujadi			
C.3.3.1.1.	Travnjaci uspravnog ovsika i srednjeg trputca	<i>Bromo – Plantaginetum mediae</i> / <i>Genisto – Callunetum</i>	90,530	0,26
C.3.4.1.1.	Ličke vrištine			
C.3.3.1.7.	Travnjaci kalničke šašike	<i>Seslerietum kalnikensis</i>	Točkasti prikaz	

C.3.4.2.1.	Travnjak trave tvrdače	<i>Arnico – Nardetum strictae</i>	Točkasti prikaz	
E.9.2.	Nasadi četinjača	Nasadi crnogorice	291,891	0,85
E.3.1.5.	Šuma hrasta kitnjaka i običnog graba	<i>Epimedio – Carpinetum betuli</i>	5521,406	16,04
E.3.2.1.	Mješovite šume hrasta kitnjaka i pitomog kestena	<i>Quercu – Castaneetum sativae</i>	430,784	1,25
E.3.2.6.	Šume breze s bujadi	<i>Pteridio – Betuletum</i>	43,485	0,13
E.3.5.3.	Mješovite šume i šikare medunca i crnoga graba	<i>Ostryo – Quercetum pubescentis</i>	839,034	2,44
E.4.2.1.	Šuma bukve s bekicom	<i>Luzulo – Fagetum sylvaticae</i>	6266,869	18,20
E.4.5.1.	Šuma bukve s velikom mrtvom koprivom	<i>Lamio orvalae – Fagetum sylvaticae</i>	13232,080	38,43
E.9.1.1.	Sastojine bagrema	<i>Robinia / Epimedio – Carpinetum betuli</i>	31,724	0,09
E.3.1.5.	Šuma hrasta kitnjaka i običnog graba			
J.4.1.	Mozaične kultivirane površine	Seoski mozaični krajolik	1847,232	5,36
K.1.	Sela			
K.1.	Sela			
K.3.3.1.1.	Kamenolomi	Kamenolom	22,040	0,06
H.1.	Kraške špilje i jame	-	Točkasti prikaz	
I.1.5.	Nitrofilna, skiofilna ruderalna vegetacija	-	Nije prikazano	
UKUPNO			34430,793	100,00

Za sljedeća staništa znamo da postoje na području Parka prirode, ali detaljna istraživanja tek predstoje.

NKS KOD I IME		POVRŠINA (ha)	UDIO (%)
A36	Sedrotvorna vegetacija na slapovima	-	
B111	Neobrasle strme stijene	-	
B21	Gorska, pretplaninska i planinska točila	-	
E13	Šume bijele johe	-	
E743	Šuma crnog graba s omelikom	-	

Prilog V

Tablica 18. Analiza dionika inicijalno napravljena 2009. (u daljnjim aktivnostima izrade Plana upravljanja nadopunjavana sukladno uočenim promjenama)

Analiza dionika		
A. samo informirati B. pitati za informacije C. konzultirati i pitati mišljenje D. poticati dobavljanje informacija (osigurati fondove za specifične informacije ili istraživanja) E. tražiti povratni odgovor F. uključiti u analizu i pronalaženje smjera G. uključiti u planiranje i donošenje odluka		
Grupe i podgrupe dionika	Odnos između dionika i zaštićenog područja	Stupanj uključivanja dionika
Lokalna administracija		
Grad Samobor	30% Parka prirode je u sklopu ove lokalne samouprave. Koordinira i financira rješavanje i organiziranje većine infrastrukturnih problema. Povremeno financiraju i Javnu ustanovu. Dodatno subvencioniraju poljoprivrednike, posebno one s područja Parka prirode.	B,C, F,E,G
Grad Jastrebarsko	Koordinira i financira rješavanje i organiziranje većine infrastrukturnih problema. S Javnom ustanovom priprema zajedničke projekte.	B,C, F,E,G
Grad Ozalj	Koordinira i financira rješavanje i organiziranje većine infrastrukturnih problema. S Javnom ustanovom prijavljuje i provodi međunarodne projekte.	B,C, F,E,G
Općina Žumberak	Cijelom površinom u Parku prirode. Koordinira i financira rješavanje i organiziranje većine infrastrukturnih problema. S Javnom ustanovom priprema projekte.	B,C, F,E,G
Općina Klinča Sela	Koordinira i financira rješavanje i organiziranje većine infrastrukturnih problema.	B,C, F,E,G
Općina Krašić	Koordinira i financira rješavanje i organiziranje većine infrastrukturnih problema. S Javnom ustanovom priprema projekte.	B,C, F,E,G
Tijela državne uprave		
Savjetodavna služba	Javna ustanova za savjetodavnu djelatnost u poljoprivredi, ruralnom razvoju, ribarstvu te unapređenju gospodarenja šumama i šumskim zemljištima šumoposjednika.	B, C, E, F, G